Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2020 m. sausio 16 d.[1]

Byla C-15/19

A.m.a. – Azienda Municipale Ambiente SpA
prieš
Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.

(*Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Atliekos – Direktyva 1999/31 – Sąvartynai – Atliekų sąvartynų sąnaudos – Esami sąvartynai – Direktyvos taikymas *ratione temporis* – Sutartyje iš pradžių numatytų šalinimo mokesčių keitimas – Negaliojimas atgal – Teisinis saugumas – Teisėti lūkesčiai – Proporcingumas“

I. Įžanga

1. Pagal atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus atliekų tvarkymo sąnaudas iš principo privalo padengti pirminiai atliekų turėtojai. Tačiau ar tai reiškia, kad sąvartyno operatorius gali *ex post* pareikalauti papildomų mokesčių iš įmonės, kuri anksčiau veždavo atliekas tvarkyti, jeigu, priėmus Sąvartynų direktyvą[2], išauga sąvartyno priežiūros sąnaudos?

2. Šis klausimas kyla nagrinėjamoje byloje, nes 1999 m. priimtoje Sąvartynų direktyvoje numatyta, kad sąvartynai privalo būti prižiūrimi bent 30 metų po uždarymo; prieš tai atitinkamam sąvartynui buvo nustatyta tik 10 metų vėlesnė priežiūra.

3. Siekiant atsakyti į šį klausimą, taikytinas Sąvartynų direktyvos nuostatas reikia įvertinti atsižvelgiant į negaliojimo atgal, teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principus.

1 Originalo kalba: vokiečių.

2 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 228), iš dalies pakeista 2011 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2011/97/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 1999/31/EB įtraukiant specifinius atliekomis laikomo metalinio gyvsidabrio saugojimo kriterijus (OL L 328, 2011, p. 49).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Sąvartynų direktyva

4. Sąvartynų direktyvos 25 ir 26 konstatuojamosiose dalyse paaiškinamas šios direktyvos taikymas *ratione temporis*:

„(25) <…> tiems sąvartynams, kurie buvo uždaryti prieš perkeliant šią direktyvą į nacionalinės teisės aktus, neturėtų būti taikomos joje numatytos uždarymo tvarkos nuostatos;

(26) <…> reikėtų reglamentuoti esamų sąvartynų būsimas eksploatavimo sąlygas, kad remiantis sąvartyno sutvarkymo planu per tam tikrą nustatytą laiką tam tikromis priemonėmis būtų galima jas suderinti su šia direktyva.“

5. Vėlesnės priežiūros sąnaudų klausimas aptariamas Sąvartynų direktyvos 29 konstatuojamojoje dalyje:

„<…> reikėtų imtis priemonių užtikrinti, kad mokestis, nustatytas už atliekų kaupimą sąvartyne, padengtų visas sąnaudas, susidarančias įrengiant ir eksploatuojant sąvartyną, įskaitant, jei įmanoma, finansinę ar kitokią lygiavertę garantiją, kurią turi pateikti operatorius, bei apytikriai apskaičiuotas jo uždarymo ir būtinos vėlesnės priežiūros sąnaudas.“

6. Leidimo sąvartynui tvarka reglamentuojama Sąvartynų direktyvos 8 straipsnio a punkte:

„Valstybės narės imasi priemonių, kad „kompetentinga institucija neišduotų leidimo sąvartynui neįsitikinusi, kad:

<…>

iv) prieš pradėdamas atliekų šalinimo veiklą ir laikydamasis valstybių narių patvirtintų pakeitimų, pareiškėjas pateikia arba pateiks pakankamą finansinę ar kurią nors kitą lygiavertę garantiją, kad užtikrintų, jog bus įvykdyti pagal šios direktyvos nuostatas išduoto leidimo įpareigojimai (įskaitant sąvartyno vėlesnės priežiūros nuostatas) ir kad bus laikomasi 13 straipsnyje nustatytos uždarymo tvarkos. Toks užstatas arba jo ekvivalentas laikomas tol, kol vykdomas sąvartyno eksploatavimas ir priežiūra po uždarymo pagal 13 straipsnio d punktą. <…>“

7. Sąvartynų direktyvos 10 straipsnyje reglamentuojamos atliekų sąvartyno sąnaudos:

„Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad mokestis, kurio operatorius reikalauja už visų rūšių atliekų šalinimą sąvartyne, padengtų visas sąvartyno įrengimo ir eksploatavimo sąnaudas, įskaitant kiek įmanoma finansinės arba lygiavertės garantijos, apie kurią kalbama 8 straipsnio a punkto iv papunktyje, sąnaudas, ir numatytas sąvartyno uždarymo bei jo vėlesnės priežiūros bent 30 metų po uždarymo sąnaudas. <…>“

8. Uždarymo ir vėlesnės priežiūros tvarka nustatyta Sąvartynų direktyvos 13 straipsnyje:

„Valstybės narės imasi priemonių, kad, jei reikia, pagal išduotą leidimą:

a) <…>

b) sąvartynas ar jo dalis būtų laikomas galutinai uždarytu tik po to, kai kompetentinga institucija atliks vietoje baigiamąjį patikrinimą, įvertins visas operatoriaus pateiktas ataskaitas ir jam praneš apie savo leidimą sąvartyną uždaryti. Visa tai jokiu būdu nemažina operatoriaus atsakomybės laikytis leidime nurodytų sąlygų;

c) kai sąvartynas yra tikrai uždarytas, operatorius ir toliau liktų atsakingas už jo eksploataciją, stebėjimą ir kontrolę vėlesnės priežiūros etapu tol, kol to reikalauja kompetentinga institucija, atsižvelgdama į tai, kiek laiko sąvartynas gali kelti pavojų.

Operatorius kompetentingai institucijai praneša apie ryškesnę neigiamą įtaką aplinkai, pastebėtą kontrolės metu, ir vykdo kompetentingos institucijos sprendimus, kada ir kokio pobūdžio priemonių reikia imtis šiai neigiamai įtakai pašalinti;

d) tol, kol kompetentinga institucija mano, kad sąvartynas aplinkai gali kelti pavojų, ir nepažeidžiant jokių Bendrijos ar nacionalinių teisės aktų dėl atliekų turėtojo turtinės atsakomybės, sąvartyno operatorius būtų atsakingas, kaip nurodyta III priede, už sąvartyno stebėjimą, sąvartyno dujų tyrimą, ištekančią iš sąvartyno salvą ir jo apylinkėse esančių požeminių vandenų režimą.“

9. Sąvartynų direktyvos taikymas esamiems sąvartynams reglamentuojamas Sąvartynų direktyvos 14 straipsnyje:

„Valstybės narės imasi priemonių, kad sąvartynams, kuriems šios direktyvos perkėlimo į nacionalinius teisės aktus metu jau yra išduoti leidimai arba kurie jau yra eksploatuojami, būtų draudžiama tęsti veiklą, jei neatlikti žemiau nurodyti darbai, kuriuos reikia atlikti kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per aštuonerius metus po 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos:

a) per vien[us] metus nuo <…> [2001 m. liepos 16 d.] sąvartyno operatorius parengia ir pateikia kompetentingai institucijai tvirtinti sąvartyno sutvarkymo planą, kuriame įrašo 8 straipsnyje nurodytą informaciją ir visas koreguojamąsias priemones, operatoriaus nuomone, reikalingas, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, išskyrus I priedo 1 punkto reikalavimus;

b) gavusios sąvartyno sutvarkymo planą, kompetentingos institucijos priima galutinį sprendimą, ar minėto sutvarkymo plano ir šios direktyvos pagrindu sąvartynas gali tęsti veiklą. Valstybės narės imasi būtinų priemonių kuo greičiau pagal 7 straipsnio g punktą ir 13 straipsnį uždaryti sąvartynus, kuriems pagal 8 straipsnį nebuvo duotas leidimas tęsti veiklą;

c) remdamasi patvirtintu sąvartyno sutvarkymo planu, kompetentinga institucija leidžia vykdyti būtinus darbus ir nustato pereinamąjį laikotarpį planui įvykdyti. Per aštuonerius metus nuo <…> [2001 m. liepos 16 d.] visi esami sąvartynai turi pasiekti tokį lygį, kad atitiktų šios direktyvos reikalavimus, išskyrus I priedo 1 punkto reikalavimus.“

2. Atliekų direktyva

10. Tuo metu, kai buvo priimtas nagrinėjamas arbitražo teismo sprendimas, Sąjungos pagrindinės atliekų tvarkymą reglamentuojančios nuostatos buvo įtvirtintos 2008 m. Atliekų direktyvoje [3], tačiau atitinkamos nuostatos jau buvo ir ankstesnėse šios direktyvos redakcijose [4].

3 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008, p. 3).

4 Įvairių redakcijų 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, 1975, p. 39; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 23) ir 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų (OL L 114, 2006, p. 9).

11. Naujausios Atliekų direktyvos 13 straipsnyje įtvirtinta anksčiau 4 straipsnyje reglamentuota esminė pareiga imtis apsaugos priemonių tvarkant atliekas:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekų tvarkymas būtų atliekamas nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nepakenkiant aplinkai <…>“

12. Atliekų direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje nustatytas principas „teršėjas moka“, kuris anksčiau buvo numatytas 11, paskui – 15 straipsnyje:

„Pagal principą „teršėjas moka“ atliekų tvarkymo išlaidas turi padengti pirminis atliekų gamintojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas.“

B. Italijos Decreto legislativo n. 36/2003

13. *Decreto legislativo del 13 gennaio 2003, n. 36, Attuazione della direttiva 1999/31/CE relativa alle discariche di rifiuti*[5] (2003 m. sausio 13 d. Įstatyminis dekretas Nr. 36 dėl Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimo) 15 straipsnio 1 dalyje reglamentuojami sąvartyno mokesčiai:

„Už atliekų tvarkymą sąvartyne mokėtina kaina turi apimti įrenginio statybos ir naudojimo išlaidas, finansinės garantijos suteikimo išlaidas, numatomas sąvartyno uždarymo išlaidas, taip pat sąvartyno tvarkymo 10 straipsnio 1 dalies i punkte nustatytą laikotarpį po uždarymo sąnaudas.“

14. *Decreto legislativo* 17 straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas, per kurį esami sąvartynai turi būti pertvarkyti taip, kad atitiktų naujus reikalavimus:

„Per šešių mėnesių terminą, skaičiuojant nuo šio dekreto įsigaliojimo datos, 1 dalyje numatytą leidimą turintis asmuo ar jo įgaliotas sąvartyno operatorius pateikia kompetentingai institucijai sąvartyno sutvarkymo planą atsižvelgiant į šiame dekrete numatytus kriterijus, įskaitant 14 straipsnyje numatytas finansines garantijas.“

III. Faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

15. *Azienda Municipale Ambiente spa* (toliau – AMA), Romos miesto įmonė, ir *Consorzio Laziale Rifiuti* (toliau – *Consorzio*), Malagrotos atliekų sąvartyno operatorius, 1996 m. sausio 26 d. sudarė „viešojo paslaugų pirkimo“ sutartį dėl atliekų šalinimo. Šioje sutartyje buvo remiamasi 10 metų vėlesnės priežiūros laikotarpiu po sąvartyno uždarymo.

16. Po to, kai Sąvartynų direktyvoje ir *Decreto legislativo n. 36/2003* buvo nustatyta, kad Malagrotos sąvartynas po uždarymo turi būti prižiūrimas bent 30 metų, ateityje mokėtini atliekų mokesčiai buvo pakoreguoti atsižvelgiant į ilgesnį vėlesnės priežiūros laikotarpį.

17. Be to, 2012 m. vasario 8 d. privataus arbitražo teismo sprendimu AMA buvo įpareigota atlyginti *Consorzio* papildomas daugiau nei 76 mln. eurų siekiančias ilgesnės vėlesnės priežiūros sąnaudas už laikotarpį iki mokesčių koregavimo.

18. Arbitražo teismo sprendimą patvirtino *Corte d'Appello di Roma* (Romos apeliacinis teismas, Italija). Dėl šio teismo sprendimo AMA pateikė kasacinį skundą *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija).

5 GURI, Nr. 59, 2003 m. kovo 12 d., paprastasis priedas Nr. 40.

19. AMA nurodo, kad teisės aktus, kuriais įgyvendinama Sąvartynų direktyva, apeliacinės instancijos teismas išaiškino taip, kad sąvartyno tvarkymo po uždarymo pratęsimas ir su tuo susijusios išlaidos taikytini jau esamiems sąvartynams ir atliekoms, kurios jau buvo pristatytos į sąvartyną. Jos teigimu, *Decreto legislativo n. 36/2003* 15 ir 17 straipsnių taikymas ir esamiems sąvartynams prieštarauja teisėtų lūkesčių apsaugos bei teisinio saugumo principams, negaliojimo atgal principui bei proporcingumo principui. AMA teigia bėgant metams jau sumokėjusi *Consorzio* sumas, kurios gerokai viršija reikalaujamas padidėjusias jo sąnaudas. AMA mano, kad patvirtinus sprendimą iškiltų grėsmė jos finansiniam stabilumui.

20. Taigi *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) teikia Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

„1. Ar pagal Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnius yra leidžiamas toks apeliacinio teismo aiškinimas, pagal kurį *Decreto legislativo n. 36/2003* (Įstatyminis dekretas Nr. 36/2003) 15 ir 17 straipsniai, kuriais minėtos (Sąjungos teisės) nuostatos įgyvendinamos nacionaliniu lygmeniu, yra taikytini atgaline data, todėl juose nustatytos pareigos, visų pirma susijusios su tuo, kad tvarkymo po uždarymo laikotarpis pratęsiamas nuo dešimties iki trisdešimties metų po uždarymo, besąlygiškai tenka esamiems sąvartynams ir jau turintiems leidimą vykdyti veiklą?

2. Ar, atsižvelgiant konkrečiai į Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnių, kuriais atitinkamai valstybės narės buvo raginamos imtis „priemonių užtikrinti, kad mokestis, kurio operatorius reikalauja už visų rūšių atliekų šalinimą sąvartyne, padengtų visas sąvartyno įrengimo ir eksploatavimo sąnaudas, įskaitant kiek įmanoma finansinės arba lygiavertės garantijos, apie kurią kalbama 8 straipsnio a punkto iv papunktyje, sąnaudas, ir numatytas sąvartyno uždarymo bei jo vėlesnės priežiūros bent 30 metų po uždarymo sąnaudas <…>“ ir „priemonių, kad sąvartynams, kuriems šios direktyvos perkėlimo į nacionalin[ės] teisės aktus metu jau yra išduoti leidimai arba kurie jau yra eksploatuojami, būtų draudžiama tęsti veiklą, jei <…>“ norminį turinį, juos atitinka apeliacinės instancijos teismo aiškinimas, pagal kurį Įstatyminio dekreto Nr. 36/2003 15 ir 17 straipsniai yra taikytini ir anksčiau įsteigtiems sąvartynams, ir jau turintiems leidimą vykdyti veiklą, nors siekiant, kad būtų laikomasi nustatytų pareigų, susijusių ir su minėtais sąvartynais, 17 straipsnyje įgyvendinimo priemonės yra ribojamos nustatant tam tikrą pereinamąjį laikotarpį, ir nėra numatyta jokios priemonės, kuria būtų siekiama sumažinti laikotarpio pratęsimo finansinį poveikį „turėtojui“?

3. Ar Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnius atitinka apeliacinio teismo aiškinimas, pagal kurį minėti Įstatyminio dekreto Nr. 36/2003 15 ir 17 straipsniai taikytini esamiems sąvartynams ir jau turintiems leidimą vykdyti veiklą, be kita ko, atsižvelgiant į išlaidas, susidarančias dėl nustatytų pareigų, visų pirma dėl sąvartyno valdymo jam nutraukus veiklą pratęsimo nuo dešimties iki trisdešimties metų, dėl to susidarančią naštą perkeliant „turėtojui“ ir taip įteisinant jo padėties pabloginimą keičiant sutartyse dėl atliekų šalinimo derybų keliu nustatytus tarifus?

4. Galiausiai, ar direktyvos 10 ir 14 straipsnius atitinka apeliacinės instancijos teismo aiškinimas, pagal kurį minėti Įstatyminio dekreto Nr. 36/2003 15 ir 17 straipsniai taikytini esamiems sąvartynams ir jau turintiems leidimą vykdyti veiklą, taip pat turint omenyje išlaidas, susidarančias dėl nustatytų prievolių, visų pirma dėl sąvartyno tvarkymo po uždarymo laikotarpio pratęsimo nuo dešimties iki trisdešimties metų, atsižvelgiant į tai, kad apskaičiuojant tas išlaidas turi būti įvertintos ne tik į atliekos, kurios bus pristatytos ateityje, bet ir tos, kurios buvo atvežtos anksčiau?“

21. Rašytines pastabas pateikė *Azienda Municipale Ambiente*, *Consorzio Laziale Rifiuti* ir Europos Komisija. Vis dėlto 2019 m. lapkričio 27 d. posėdyje dalyvavo tik AMA ir Komisija.

IV. Teisinis vertinimas

22. Prieš imdamasi *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) klausimų trumpai aptarsiu jų priimtinumą.

A. Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

23. *Consorzio* prašymą priimti prejudicinį sprendimą laiko nepriimtinu, nes, jo manymu, klausimai nėra svarbūs sprendimui pagrindinėje byloje priimti. Visų pirma jis mano, kad klausimai nebuvo nagrinėjami per apeliacinį procesą, todėl negali būti nagrinėjami vykstant procesui *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas).

24. Tiesa, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas tik tuo atveju, kai Teisingumo Teismui pateikti klausimai yra svarbūs sprendimui pagrindinėje byloje priimti.

25. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Bendrijos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbumo prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra gana akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Bendrijos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus [6].

26. Taigi Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, ar prejudiciniai klausimai pagal Italijos procesinę teisę yra svarbūs sprendimui pagrindinėje byloje priimti.

27. Bet Sąjungos teisės požiūriu jų svarba yra akivaizdi: *Consorzio* reikalavimas buvo patenkintas remiantis tuo, kad bent jau arbitražo teismas manė, jog AMA atsakomybė už Malagrotos sąvartyno vėlesnę priežiūrą Sąvartynų direktyva buvo pratęsta nuo 10 metų iki 30 metų.

28. Taigi prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

B. Dėl Corte suprema di cassazione (Kasacinis teismas) klausimų

29. *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) klausia, ar pagal Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnius draudžiama aiškinti atitinkamas Italijos teisės normas, kuriomis ši direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę, taip, kad sąvartynų operatoriai už vėlesnės sąvartyno priežiūros pratęsimą nuo 10 iki 30 metų gali *ex post* pareikalauti papildomų mokesčių iš atliekų turėtojų, kurie praeityje atiduodavo atliekas į sąvartyną.

30. Jis ypač abejoja, ar ilgiau trunkančios pareigos atlikti vėlesnę priežiūrą taikymas suderinamas su negaliojimo atgal principu bei su teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principais, todėl pateikia Teisingumo Teismui keturis klausimus.

31. Pirmuoju klausimu jis siekia išsiaiškinti, ar esamiems sąvartynams, kurie jau turi leidimą vykdyti veiklą, besąlygiškai taikomos Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsniuose nustatytos pareigos, visų pirma susijusios su tuo, kad vėlesnės priežiūros laikotarpis pratęsiamas nuo 10 iki 30 metų po uždarymo. Panašus ir ketvirtasis klausimas, kuriuo siekiama išsiaiškinti, ar pratęsta vėlesnė priežiūra turi būti taikoma ir atliekoms, kurios buvo atvežtos prieš įsigaliojant direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančioms normoms. Pirmiausia išnagrinėsiu šiuos du klausimus, kiek jie susiję su sąvartynų operatoriais.

6 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723, 67 punktas).

32. O kiek ketvirtasis klausimas susijęs su atliekų turėtojais, jį aptarsiu kartu su antruoju ir trečiuoju klausimais, nagrinėdama, ar pagal Sąvartynų direktyvą reikalaujama *ex post* rinkti papildomus mokesčius už atliekų tvarkymą sąvartyne. Antruoju klausimu kaip tik siekiama išsiaiškinti, ar Italija privalėjo reglamentuoti vėlesnių papildomų mokesčių taikymo ankstesniems atliekų turėtojams apribojimą. Trečiojo klausimo dalykas yra Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnių perkėlimo į nacionalinę teisę poveikis esamoms sąvartyno operatoriaus ir ankstesnių atliekų turėtojų sutartims.

1. Dėl vėlesnės priežiūros pareigos taikymo esamiems sąvartynams ir jau atiduotoms atliekoms

33. Pirmasis ir ketvirtasis klausimai susiję su pareigos po uždarymo prižiūrėti sąvartynus, kurie pradėjus taikyti Sąvartynų direktyvą jau buvo naudojami, taikymu.

a) Dėl pareigos prižiūrėti esamus sąvartynus po uždarymo

34. Sąvartynų direktyvos taikymas esamiems sąvartynams reglamentuojamas Sąvartynų direktyvos 14 straipsnyje. Šiame straipsnyje numatyta, kad valstybės narės imasi priemonių, jog sąvartynams, kuriems perkeliant šią direktyvą į nacionalinės teisės aktus (2001 m. liepos 16 d.) jau yra išduoti leidimai arba kurie jau yra eksploatuojami, būtų draudžiama tęsti veiklą, jei neatlikti toliau nurodyti darbai, kuriuos reikia atlikti ne vėliau kaip per aštuonerius metus (iki 2009 m. liepos 16 d.).

35. Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio b punkte valstybėms narėms suteikiamos dvi galimybės įvykdyti savo pareigas, susijusias su šiais esamais sąvartynais. Jos gali suteikti leidimą esamą sąvartyną eksploatuoti toliau laikantis Sąvartynų direktyvos reikalavimų arba imtis reikiamų priemonių pagal 7 straipsnio g punktą ir 13 straipsnį kuo greičiau uždaryti sąvartynus, kurių tolesnės eksploatacijos leidimas neišduotas [7].

36. Jeigu – kaip nagrinėjamu atveju [8] – buvo leista eksploatuoti sąvartyną ilgiau nei iki 2009 m. liepos 16 d., esamas sąvartynas, kaip nustatyta Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio c punkte, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos turi pasiekti tokį lygį, kad atitiktų šios direktyvos reikalavimus, išskyrus I priedo 1 punkto reikalavimus. Pastarieji susiję su sąvartyno vieta, todėl nagrinėjamoje byloje neaktualūs.

37. O Sąvartynų direktyvos 13 straipsnio c punkte nustatytos vėlesnės priežiūros pareigos ne vėliau kaip praėjus pereinamajam laikotarpiui tampa visiškai taikytinos. Operatorius turi ir toliau likti atsakingas už sąvartyno vėlesnę priežiūrą tol, kol to reikalauja kompetentinga institucija, atsižvelgdama į tai, kiek laiko sąvartynas gali kelti pavojų. 8 straipsnio a punkto iv papunktyje nustatyta, kad dėl sąnaudų jis pateikia garantiją, laikomą tol, kol vykdoma sąvartyno priežiūra po uždarymo.

38. Vis dėlto operatoriaus pareigos prižiūrėti sąvartyną po uždarymo būtų taikomos ir tuo atveju, kai sąvartynas nebebūtų eksploatuojamas, o būtų buvęs uždarytas prieš pasibaigiant pereinamajam laikotarpiui. Juk ir dėl tokio atvejo Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio b punkte daroma nuoroda į 13 straipsnį.

39. Taigi iš Sąvartynų direktyvos aiškių formuluočių matyti, kad sąvartynų, kurie tuo metu, kai 2001 m. liepos 16 d. pasibaigė perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tebebuvo eksploatuojami, operatoriai privalo po uždarymo prižiūrėti juos tol, kol sąvartynai nebekels pavojaus. Šios nuostatos, kaip paaiškinta direktyvos 25 konstatuojamojoje dalyje, netaikomos tik tiems sąvartynams, kurie buvo uždaryti prieš perkeliant šią direktyvą į nacionalinės teisės aktus.

7 2015 m. liepos 16 d. Sprendimas *Komisija / Bulgarija* (C-145/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:502, 30 punktas), 2016 m. vasario 25 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-454/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:117, 59 punktas), 2018 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *Komisija / Slovėnija* (C-506/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:959, 45 punktas) ir 2019 m. kovo 21 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (C-498/17, EU:C:2019:243, 27 punktas).

8 Taip konstatuota 2014 m. spalio 15 d. Sprendime *Komisija / Italija* (C-323/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2290, 13 punktas).

b) Dėl vėlesnės priežiūros pareigos taikymo senesnėms atliekoms

40. Nustatant vėlesnės priežiūros pareigą, nedaromas aiškus skirtumas tarp atliekų, kurios buvo atvežtos ir priimtos saugoti prieš ir po perkėlimo į nacionalinę teisę termino. Todėl, kaip ir siekiama išsiaiškinti ketvirtuoju klausimu, atsižvelgiant į negaliojimo atgal ir teisinio saugumo principus galima būtų manyti, kad ši pareiga taikoma tik atliekoms, kurios buvo atvežtos ir priimtos saugoti vėliau.

41. Vis dėlto, kaip pateikdamas Malagrotos sąvartyno pavyzdį argumentuoja *Consorzio*, tokį atskyrimą praktiškai labai sunku įgyvendinti, nes senos ir naujos atliekos sąvartyne susimaišo ir kartu kelia grėsmes, su kuriomis siekiama kovoti nustatant vėlesnės priežiūros laikotarpį. Todėl po uždarymo paprastai privalo būti prižiūrimas visas sąvartynas.

42. Sąvartynų direktyvoje nustatytos vėlesnės priežiūros pareigos galima būtų netaikyti tik aiškiai atskirtoms sąvartyno sekcijoms, kurios tuo metu, kai pasibaigė perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, nebebuvo eksploatuojamos ir kurios niekaip nesąveikauja su tebeeksploatuojamomis sąvartyno sekcijomis.

43. Vis dėlto tokioms sekcijoms paprastai būtų taikytini bent įvairių redakcijų Atliekų direktyvos reikalavimai, galioję nuo 1977 m. Jų laikydamosi valstybės narės privalėtų užtikrinti, kad nebūtų pavojaus žmonių sveikatai ir nebūtų kenkiama aplinkai [9], bei vadovautis principu „teršėjas moka“ [10]. Tiesa, organizuodamos būtiną vėlesnę priežiūrą ir paskirstydamos sąnaudas, valstybės narės turi plačią diskreciją [11].

44. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokių duomenų, kurie leistų manyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos tokios senesnių atliekų sekcijos. Veikiau *Consorzio* teigia, kad įvairios sekcijos glaudžiai sąveikauja tarpusavyje. Todėl Teisingumo Teismui nereikia priimti sprendimo dėl to, kokiomis sąlygomis tam tikroms senesnėms esamo sąvartyno sekcijoms Sąvartynų direktyva nebetaikoma, ir jis gali toliau remtis tuo, kad nagrinėjama sąvartyno, kuris tuo metu, kai pasibaigė perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tebebuvo eksploatuojamas, vėlesnė priežiūra.

c) Dėl negaliojimo atgal principo bei dėl teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principų

45. AMA ir *Corte suprema di cassazione* abejoja, ar vėlesnės priežiūros pareigos taikymas suderinamas su negaliojimo atgal principu bei su teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principais.

46. Teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai yra sudėtinė Sąjungos teisės sistemos dalis. Todėl jų turi laikytis ne tik Europos Sąjungos institucijos, bet ir valstybės narės, vykdydamos Sąjungos direktyvomis joms suteiktus įgaliojimus [12].

9 Žr. šios išvados 11 punktą.

10 Žr. šios išvados 12 punktą.

11 Šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Futura Immobiliare ir kt.* (C-254/08, EU:C:2009:479, 47 ir paskesni punktai).

12 1998 m. gruodžio 3 d. Sprendimas *Belgocodex* (C-381/97, EU:C:1998:589, 26 punktas), 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimas *Goed Wonen* (C-376/02, EU:C:2005:251, 32 punktas), 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *Plantanol* (C-201/08, EU:C:2009:539, 43 punktas) ir 2015 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *Veloserviss* (C-427/14, EU:C:2015:803, 30 punktas).

47. Siekiant užtikrinti šių principų laikymąsi, Sąjungos teisės materialinės normos turi būti aiškinamos taip, kad jos taikomos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms („situations acquises“) tik jeigu iš jų formuluotės, tikslų ar bendros sistemos aiškiai matyti, kad jos turi būti taikomos [13]. Juk teisinio saugumo principas iš esmės draudžia nustatyti, kad Bendrijos teisės aktas pradeda galioti anksčiau, nei buvo paskelbtas. Ši taisyklė gali būti netaikoma tik išimtiniais atvejais, jei to reikalauja siekiamas tikslas ir yra tinkamai atsižvelgta į suinteresuotųjų asmenų teisėtus lūkesčius [14].

48. Tiesa, naujoji norma paprastai taikoma nedelsiant būsimoms situacijos, susiklosčiusios galiojant ankstesnei normai, pasekmėms [15]. Teisėtų lūkesčių apsaugos principo taikymo sritis negali būti tiek išplėsta, kad iš esmės neleistų taikyti naujos normos [16].

49. Pareiga po uždarymo prižiūrėti sąvartynus, kurie tuo metu, kai pasibaigė Sąvartynų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tebebuvo eksploatuojami, yra toks atvejis, kai nauja norma taikoma būsimoms situacijos, susiklosčiusios galiojant ankstesnei normai, pasekmėms.

50. Šis įpareigojimas neprieštarauja ir proporcingumo principui. Uždaryto sąvartyno keliamų rizikų stebėsena atitinka aukšto apsaugos lygio tikslą, įtvirtintą ESS 3 straipsnio 3 dalyje, Pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje ir SESV 191 straipsnio 2 dalyje. Vėlesnės priežiūros pareiga yra tinkama priemonė siekiant šio tikslo, ir švelnesnės priemonės nėra.

51. Galiausiai yra proporcinga šią pareigą priskirti sąvartyno operatoriui. Įplaukas jis gauna eksploatuodamas sąvartyną ir paprastai yra geriausiai su sąvartynu susipažinęs. Be to, vėlesnės priežiūros pareiga Sąvartynų direktyva nebuvo įvesta netikėtai – ji išplaukė ir iš įvairių ankstesnių redakcijų Atliekų direktyvos, taikytos nuo 1977 m.

d) Tarpinė išvada

52. Taigi į pirmąjį ir ketvirtąjį klausimus, kiek pastarasis susijęs su sąvartynų operatoriumi, reikia atsakyti taip: pagal Sąvartynų direktyvos 10, 13 ir 14 straipsnius atliekų sąvartyno, kuris tuo metu, kai pasibaigė direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tebebuvo eksploatuojamas, operatorius privalo būti įpareigotas bent 30 metų po sąvartyno uždarymo užtikrinti vėlesnę jo priežiūrą. Tai darant paprastai neįmanoma atskirti atliekų, kurios buvo priimtos saugoti pasibaigus direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, nuo atliekų, priimtų saugoti prieš tai.

2. Vėlesnės priežiūros sąnaudos

53. Sąvartyno operatoriaus pareigą prižiūrėti sąvartyną po uždarymo reikia atskirti nuo atsakomybės už vėlesnės priežiūros sąnaudas, kurias *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) mini antrajame ir trečiajame klausimuose bei ketvirtajame klausime, kiek jis susijęs su atliekų turėtojų situacija. Vadovaujantis principu „teršėjas moka“, šios sąnaudos iš esmės turėtų būti perkeltos atliekų

13 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 punktas), 1982 m. vasario 10 d. Sprendimas *Bout* (21/81, EU:C:1982:47, 13 punktas), 2002 m. sausio 29 d. Sprendimas *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49 punktas), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Komisija / Andersen* (C-303/13 P, EU:C:2015:647, 50 punktas) ir 2019 m. kovo 14 d. Sprendimas *Textilis* (C-21/18, EU:C:2019:199, 30 punktas).

14 1979 m. sausio 25 d. Sprendimas *Racke* (98/78, EU:C:1979:14, 20 punktas), 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Fédesa ir kt.* (C-331/88, EU:C:1990:391, 45 punktas), 2006 m. lapkričio 28 d. Sprendimas *Parlamentas / Taryba* (C-413/04, EU:C:2006:741, 75 punktas) ir 2019 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Italija / Taryba (Vidužemio jūros durklažuvių žvejybos kvota)* (C-611/17, EU:C:2019:332, 106 punktas).

15 1973 m. gruodžio 5 d. Sprendimas *SOPAD* (143/73, EU:C:1973:145, 8 punktas), 2002 m. sausio 29 d. Sprendimas *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49 punktas), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Komisija / Andersen* (C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49 punktas).

16 1979 m. gegužės 16 d. Sprendimas *Tomadini* (84/78, EU:C:1979:129, 21 punktas), 2002 m. sausio 29 d. Sprendimas *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 55 punktas), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Komisija / Andersen* (C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49 punktas).

turėtojams, kurie atiduoda atliekas tvarkyti į sąvartyną. Šio sąnaudų paskirstymo pagrindas yra Sąvartynų direktyvos 10 straipsnis (žr. toliau a dalį), tačiau abejotina, ar šis pagrindas taikytinas ir atliekoms, kurios buvo atiduotos prieš pasibaigiant Sąvartynų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui (žr. toliau b dalį).

a) Sąvartynų direktyvos 10 straipsnio norminis turinys

54. Kaip matyti ir iš Sąvartynų direktyvos 29 konstatuojamosios dalies, valstybės narės privalo pagal 10 straipsnį imtis priemonių, kad užtikrintų, jog kaina, kurią reikia mokėti už atliekų šalinimą pristatant į sąvartyną, būtų nustatyta taip, kad padengtų visas sąvartyno įrengimo ir eksploatavimo sąnaudas [17].

55. Šis reikalavimas yra principo „teršėjas moka“ išraiška. Tai reiškia, kad, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas dėl įvairių redakcijų Atliekų direktyvos [18], atliekų šalinimo išlaidas turi padengti atliekų turėtojai [19]. Principo „teršėjas moka“ taikymas atitinka Sąvartynų direktyvos tikslą; šia direktyva, remiantis jos 1 straipsnio 1 dalimi, siekiama įgyvendinti Atliekų direktyvoje, visų pirma jos 4 straipsnyje, nustatytus reikalavimus, kad, be kita ko, valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, skatinančių, kad nebūtų gaunama arba gaunama mažiau atliekų [20].

56. Sąvartynų direktyvos 10 straipsnyje minimos sąnaudos aiškiai apima numatytas sąvartyno uždarymo ir jo vėlesnės priežiūros bent 30 metų po uždarymo sąnaudas.

57. Tebeeksploatuojamiems esamiems sąvartynams ši norma pagal Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio c punktą turėjo būti pradėta taikyti ne vėliau, nei pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, nes nuo to momento buvo pradėti taikyti direktyvos reikalavimai šiems sąvartynams. Taigi nuo tada kaina, kurią reikia mokėti už atliekų šalinimą pristatant į esamus sąvartynus, turėjo apimti ir vėlesnės priežiūros sąnaudas.

b) Dėl šalinimo mokesčių padidinimo „ex post“

58. Tiesa, padarius išvadas dėl vėlesnės priežiūros pareigos ir dėl mokesčių apimties nuo Sąvartynų direktyvos 10 straipsnio taikymo esamiems sąvartynams dienos, dar nėra nuspręsta, ar galima *ex post* padidinti mokesčius už ankstesnius laikotarpius, siekiant padengti ilgesnės vėlesnės priežiūros sąnaudas.

59. Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsniuose tai nėra aiškiai reglamentuota. Priešingai, 14 straipsnio c punkte tik reikalaujama, kad tebeeksploatuojami sąvartynai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos būtų pertvarkyti taip, kad atitiktų direktyvos reikalavimus.

17 2010 m. vasario 25 d. Sprendimas *Pontina Ambiente* (C-172/08, EU:C:2010:87, 35 punktas).

18 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *Van de Walle ir kt.* (C-1/03, EU:C:2004:490, 57 punktas) dėl 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, 1975, p. 39), iš dalies pakeistos 1991 m. kovo 18 d. Tarybos direktyva 91/156/EEB (OL L 78, 1991, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 23), 2008 m. birželio 24 d. Sprendimas *Commune de Mesquer* (C-188/07, EU:C:2008:359, 71 punktas) dėl Direktyvos 75/442, iš dalies pakeistos 1996 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimu 96/350/EB (OL L 135, 1996, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 59), 2009 m. liepos 16 d. Sprendimas *Futura Immobiliare ir kt.* (C-254/08, EU:C:2009:479, 44 ir 45 punktai) dėl 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/12/EB dėl atliekų (OL L 114, 2006, p. 9) ir 2017 m. kovo 30 d. Sprendimas *VG Čistoća* (C-335/16, EU:C:2017:242, 24 punktas) dėl Atliekų direktyvos.

19 2010 m. vasario 25 d. Sprendimas *Pontina Ambiente* (C-172/08, EU:C:2010:87, 36 punktas).

20 2010 m. vasario 25 d. Sprendimas *Pontina Ambiente* (C-172/08, EU:C:2010:87, 36 punktas) dar dėl Direktyvos 75/442, iš dalies pakeistos Sprendimu 96/350.

60. Jeigu esamas sąvartynas toliau nebeeksploatuojamas, o uždaromas, 14 straipsnio b punkte daroma nuoroda į 7 straipsnio g punktą ir 13 straipsnį, bet ne į 10 straipsnį. Tačiau negalima suponuoti, kad 13 straipsnio c punkte nustatytą vėlesnę šių sąvartynų priežiūrą iš principo galima baigti anksčiau nei tebeeksploatuojamų sąvartynų atveju. Netgi gali būti, kad kompetentingos institucijos prieis prie išvados, kad sąvartynas kelia pavojų ilgiau nei 30 metų, todėl pagal 13 straipsnio c punktą po uždarymo turi būti prižiūrimas ilgiau.

61. Taigi – priešingai, nei teigia Komisija – Sąvartynų direktyvos nuostatose *nėra* aiškiai numatyta, kad atliekų turėtojai, anksčiau veždavę atliekas į sąvartyną, bet mokėdavę už tai kainą, nepadengiančią numatytų vėlesnės priežiūros bent 30 metų sąnaudų, privalo *ex post* mokėti papildomą kainą trūkumui padengti.

62. Tiesa, principas „teršėjas moka“ rodo, kad tokiems atliekų turėtojams turi tekti prievolė padengti ir šias papildomas sąnaudas. Nors Sąvartynų direktyvoje šis principas aiškiai nėra siejamas su 10 straipsniu, pagal SESV 191 straipsnio 2 dalį tai yra pagrindinis Sąjungos aplinkos apsaugos teisės principas, todėl į jį privaloma atsižvelgti aiškinant šį straipsnį.

63. Be to, dar prieš priimant Sąvartynų direktyvą įvairių redakcijų Atliekų direktyvoje buvo numatyta, kad atliekų turėtojai, atiduodantys savo atliekas atliekų šalinimo įmonei, vadovaujantis principu „teršėjas moka“ privalo padengti šių atliekų šalinimo sąnaudas [21].

64. Jeigu Italija būtų teisingai įgyvendinusi šias nuostatas ir kartu būtų ėmusis tinkamų priemonių užtikrinti, kad atliekos būtų šalinamos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nekenkiant aplinkai (ankstesnių redakcijų Atliekų direktyvos 4 straipsnis), mokesčiai už atliekų šalinimą sąvartyne ir praeityje būtų pakankamai padengę vėlesnės priežiūros sąnaudas.

65. Bet padidinant mokesčius *ex post* principas „teršėjas moka“ būtų įgyvendinamas daug menkesniu mastu. Tiesa, tai atitiktų atliekų turėtojų atsakomybę. Juk be jų veiksmų atliekos apskritai nebūtų atsiradusios. Tačiau principo „teršėjas moka“ kontrolės funkcija nebebūtų įgyvendinama, nes atliekų turėtojai nebegalėtų *ex post* keisti savo veiksmų, atsižvelgdami į tikrąsias atliekų šalinimo sąnaudas.

66. Vis dėlto lemiamą reikšmę turi teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai. Kaip jau minėta, pagal juos reikalaujama Sąjungos teisės materialines normas aiškinti taip, kad jos taikomos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms („situations acquises“), tik jeigu iš jų formuluotės, tikslų ar bendros sistemos *aiškiai* matyti, kad jos turi būti taikomos [22].

67. Įpareigojimas atliekų turėtojams *ex post* apmokėti papildomas atliekų šalinimo sąnaudas būtų nesuderinamas su šiais reikalavimais.

68. Pirma, iš Sąvartynų direktyvos, visų pirma iš 10 ir 14 straipsnių, formuluotės, tikslų ir bendros sistemos nepakankamai aiškiai matyti, kad sąnaudas reglamentuojančios normos galėtų būti taikomos atgaline data.

69. Antra, atliekų turėtojo, kuris atveža atliekas į sąvartyną ir sumoka reikalaujamus mokesčius, požiūriu situacija yra užbaigta. Šių mokesčių atžvilgiu jo situacija atitinka muitinės skolininko, kurio skola muitinei atsirado prieš įsigaliojant naujai materialinės teisės normai, situaciją [23] ir pagalbos gavėjo, kuris pagalbą gavo prieš įsigaliojant naujam pagalbos kodeksui, situaciją [24].

21 Žr. šios išvados 12 punktą.

22 Žr. šios išvados 46 ir 47 punktus.

23 Žr. 1999 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *De Haan* (C-61/98, EU:C:1999:393, 12–14 punktai), 2002 m. lapkričio 14 d. Sprendimą *Ilumitrónica* (C-251/00, EU:C:2002:655, 28–30 punktai) ir 2006 m. vasario 23 d. Sprendimą *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 42 punktas).

24 Žr. 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimą *Falck ir Acciaierie di Bolzano / Komisija* (C-74/00 P ir C-75/00 P, EU:C:2002:524, 117 punktas).

70. Žinoma, tai nereiškia, kad *Consorzio* ir AMA sutartyje sąnaudų paskirstymas negali būti reglamentuotas kitaip. Visiškai gali būti, kad yra aiškiai numatyta operatoriaus teisė *ex post* reikalauti padengti galinčias jam atsirasti papildomas sąnaudas. Taip pat nebūtų netikėta, jeigu paaiškėtų, kad *Consorzio* sąvartyną eksploatuoja tik tiek, kiek to reikia AMA, ir kad dėl šios priežasties AMA ir toliau išlieka netiesiogine atliekų turėtoja. Tačiau tokiais atvejais būtų kalbama nebe apie Sąvartynų direktyvos 10 straipsnio taikymą, o apie šalių sudarytos sutarties aiškinimą, o tai neįeina į Teisingumo Teismo kompetenciją. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokių duomenų, rodančių, kad byloje būtų susiklosčiusi tokia situacija.

71. Veikiau nagrinėjamu atveju preziumuotinomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad taip aiškinant Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnius tebeeksploatuojamo sąvartyno operatorius, ko gero, negali padengti vėlesnės priežiūros sąnaudų iš surinktų atliekų šalinimo mokesčių. Dėl to ypač reikėtų nuogąstauti tuo atveju, jeigu atitinkama valstybė narė yra nepakankamai įgyvendinusi Atliekų direktyvą, todėl, apskaičiuojant atliekų šalinimo sąnaudas, iš pat pradžių nebuvo pakankamai atsižvelgta į į vėlesnę priežiūrą.

72. AMA teigia, kad jau perkėlus Sąvartynų direktyvą į nacionalinę teisę padidintų mokesčių už būsimų atliekų atvežimą pakaktų ilgesnei vėlesnei priežiūrai finansuoti. Tačiau bent jau nacionaliniai teismai, atrodo, laikosi nuomonės, kad šių papildomų įplaukų nepakanka. Taip pat negalima atmesti galimybės, kad sąvartynų rinka arba likęs eksploatacijos laikotarpis neleidžia gauti pakankamai įplaukų iš mokesčių padidinimo.

73. Vis dėlto atsakomybė už tokį trūkumą tektų ne tik valstybei narei, bet ir sąvartyno operatoriui, nes, gerai žinodamas situaciją sąvartyne, jis turėtų geriausiai gebėti įvertinti būtinos vėlesnės priežiūros apimtį. Jeigu jis pagrįstai galėjo manyti, kad pagal sąvartyno būklę 10 metų vėlesnės priežiūros iš principo pakanka, tolesnė vėlesnė priežiūra turėtų sukelti tik nedideles sąnaudas. Tačiau jeigu sąvartyno būklė yra tokia, kad ir praėjus 10 metų tolesnės priežiūros sąnaudos yra didelės, tai reiškia, kad sąvartyno operatorius, nustatydamas vėlesnės priežiūros trukmę, neįvykdė savo pareigų, susijusių su rūpestingu sprendimų priėmimu.

c) Tarpinė išvada

74. Taigi į antrąjį ir trečiąjį klausimus bei į ketvirtąjį klausimą, kiek jis susijęs su atliekų turėtojų situacija, reikia atsakyti taip: atsižvelgiant į negaliojimo atgal ir teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principus, pagal Sąvartynų direktyvos 10 ir 14 straipsnius neleidžiama iš ankstesnių atliekų turėtojų, kurie atidavė atliekas į sąvartyną ir sumokėjo už tai nustatytus mokesčius, reikalauti papildomų mokesčių, jeigu sąvartyno vėlesnės priežiūros trukmė vėliau pratęsiama, o į šį papildomų sąnaudų veiksnį dar nebuvo atsižvelgta nustatant pradinį mokestį.

V. Išvada

75. Siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktus klausimus:

1. Pagal Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 10, 13 ir 14 straipsnius atliekų sąvartyno, kuris tuo metu, kai pasibaigė direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tebebuvo eksploatuojamas, operatorių privaloma įpareigoti bent 30 metų po sąvartyno uždarymo užtikrinti vėlesnę jo priežiūrą. Tai darant paprastai neįmanoma atskirti atliekų, kurios buvo priimtos saugoti pasibaigus direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, nuo atliekų, priimtų saugoti prieš tai.

2. Atsižvelgiant į negaliojimo atgal ir teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principus, pagal Direktyvos 1999/31 10 ir 14 straipsnius neleidžiama iš ankstesnių atliekų turėtojų, kurie atidavė atliekas į sąvartyną ir sumokėjo už tai nustatytus mokesčius, reikalauti papildomų mokesčių, jeigu sąvartyno vėlesnės priežiūros trukmė vėliau pratęsiama, o į šį papildomų sąnaudų veiksnį dar nebuvo atsižvelgta nustatant pradinį mokestį.